

Systeemtherapie (H002140)

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 5.0

Studietijd 150 u

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2024-2025

A (semester 2)

Nederlands

Gent

hoorcollege

werkcollege

Lesgevers in academiejaar 2024-2025

Verhofstadt, Lesley

PP05

Verantwoordelijk lesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2024-2025

stptn

aanbodsessie

[Master of Science in de psychologie \(afstudeerrichting klinische psychologie\)](#)

5

A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Systeemtherapie - reflective scientist practitioner.

Situering

Dit opleidingsonderdeel draagt bij tot de volgende opleidingscompetenties:

- Grondig inzicht hebben in en kunnen toepassen van contextuele-, ontwikkelings- en levensloopperspectieven.
- Beschikken over gespecialiseerde en gevorderdere inzichten met betrekking tot zowel kortdurende als meer gespecialiseerde klinisch psychologische diagnostiek en interventies.
- Zelfstandig psychologische diagnostiek en interventies kunnen ontwerpen en evalueren.
- Zelfstandig psychologische diagnostiek en interventies kunnen ontwerpen en evalueren.
- In staat om samen te werken in een multidisciplinaire omgeving.
- Hanteren van een ethisch-deontologische houding gebaseerd op een multiperspectivistische ingesteldheid.
- Doorgedreven aandacht voor de verscheidenheid van doelgroepen binnen de hulpverlening.
- Psychologische diagnostiek en interventies kunnen uitvoeren.
- Actief in rekening brengen van individuele en culturele diversiteit binnen diagnostiek en interventie.
- Kunnen toepassen van klinisch-psychologische vaardigheden in de omgang met individuen en systemen.

Inhoud

1 In dit opleidingsonderdeel komen volgende onderwerpen aan bod:

- Een overzicht van het ontstaan en de evolutie van het systeemdenken en de systeemtherapie, de geëigende werkwijze, de methoden en modaliteiten.
- Ontstaan en evolutie van systeemtherapie: Hierbij wordt geen chronologische structuur gebruikt, maar eerder een conceptuele indeling. Er zijn verschillende invalshoeken mogelijk en die diversiteit wordt ook als een rijkdom gezien. De focus ligt ofwel op een meer mechanistische visie waarbij interactie en feedback centraal staan (communicatie-axioma's, strategische richting, structurele richting, de paradox, ...), ofwel bij een meer cognitieve stroming waarbij betekenisverlening centraal staat (sociaal-constructionisme, narratieve richting, ...), ofwel bij een stroming waarbij context centraal staat (contextuele richting,

hechtingstherapie, ...). Alle aspecten - interactie, betekenisverlening en context - zijn centraal binnen interpersoonlijke modellen en zijn relevant voor een hedendaagse interpretatie van het systeemdenken en de systeemtherapie.

- Systeemtherapie als therapeutisch kader en als setting: Parallel aan de assessment is het ook bij behandeling belangrijk een onderscheid te maken tussen een behandeling op basis van interpersoonlijke processen en mechanismen (systeem als theorie) en een behandeling in een setting met meer dan één persoon (systeem als setting). Een koppel of een gezin is een setting. Men kan koppels en gezinnen behandelen vanuit andere dan interpersoonlijke modellen (zoals gedragstherapie, mediatie, of psycho-analyse). Evenzeer kan men systeemtherapeutisch werken met individuen, met name een behandeling van een individu op basis van interpersoonlijke processen en mechanismen.
- Systeemtherapie als theorie: hierbij komen geëigende processen, technieken, interventies en modaliteiten aan bod. Deze sluiten aan bij feedbacksystemen en communicatie, betekenisverlening en context. Alle aspecten van het werken binnen de systeemtherapie komen aan bod: de planning, hedendaagse systemische technieken, hedendaagse evidence-based systemische behandelingen voor kind, adolescent, volwassenen en ouderen, therapeutische relatie, contract, modaliteiten, evalueren en afsluiten van de behandeling.
- Aandacht wordt ook gegeven aan het systeem als setting. Met name het werken met meer dan één persoon: meervoudige partijdigheid, specifieke hedendaagse interventies voor meer dan één persoon (bijvoorbeeld outsider witness, enactment).
- Hierbij wordt ook expliciet aandacht besteed aan de positie van de psycholoog/behandelaar, de samenwerking met collega's binnen de multidisciplinaire hulpverlening en de ethische aspecten verbonden met het tussenkomen in het leven van cliënten/patiënten/systemen.
- In de voorbeelden en de casussen die aan bod komen in de theorie en de werkcolleges wordt expliciet gelet op de culturele diversiteit en op diversiteit aan klachten, context en cliënt(systemen) (kinderen, adolescenten, volwassenen, ouderen).

Begincompetenties

Systeemtherapie bouwt verder op bepaalde eindcompetenties van opleidingsonderdeel Assessment Interpersoonlijke Processen en Interpersoonlijke Modellen in de psychologie.

Eindcompetenties

- 1 Grondig inzicht hebben in en kunnen toepassen van contextuele, ontwikkelings- en levensloopperspectieven van systemen.
- 2 Beschikken over gespecialiseerde en gevorderde inzichten met betrekking tot zowel kortdurende als meer gespecialiseerde klinisch psychologische diagnostiek en interventies vanuit een systeemtherapeutisch kader.
- 3 Zelfstandig psychologische diagnostiek en interventies kunnen ontwerpen en evalueren vanuit een systeemtherapeutisch kader.
- 4 In staat om vanuit een systeemtherapeutisch kader samen te werken in een multidisciplinaire omgeving.
- 5 Vanuit een systeemtherapeutisch kader hanteren van een ethisch-deontologische houding gebaseerd op een multiperspectivistische ingesteldheid.
- 6 Doorgedreven aandacht voor de verscheidenheid van doelgroepen binnen de systeemtherapeutische hulpverlening.
- 7 Systeemtherapeutische psychologische diagnostiek en interventies kunnen uitvoeren.
- 8 Actief in rekening brengen van individuele en culturele diversiteit binnen systeemtherapeutische diagnostiek en interventie.
- 9 Kunnen toepassen van klinisch-psychologische vaardigheden in de omgang met individuen en systemen vanuit een systeemtherapeutisch kader.

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk na gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Werkcollege, Hoorcollege, Zelfstandig werk

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

De studenten verwerven de theorie via het doorlopen van via UFora begeleide leerpaden en hoorcolleges. Online leerpaden dienen om de theorie zelfstandig door te nemen en in te oefenen via online oefeningen. Ook dienen er tegen bepaalde deadlines opdrachten ingediend te worden.

Kennismaking met de praktijk en verwerven van praktische competenties gebeurt via de werkcolleges en gastcolleges. Werkcolleges bevatten geleide oefeningen die gericht zijn op het (1) toepassen van theoretische kennis en onderzoek rond hypothesevorming op concrete casuïstiek; (2) selecteren/gebruiken van gepaste interventies; (3) inoefenen van gespreksvaardigheden

Hoorcolleges rond behandeling en evidence-based systeemtherapie, ondersteund met powerpoint presentatie (wordt afhankelijk van de situatie online gegeven).

Gastcolleges geven een inkijk in het praktisch werken vanuit verschillende perspectieven of benaderingen.

Studiemateriaal

Type: Syllabus

Naam: Cursus Systeemtherapie deel 1

Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding

Optioneel: nee

Beschikbaar op Ufora : Ja

Online beschikbaar : Nee

Beschikbaar in de bibliotheek : Nee

Beschikbaar via studentenvereniging : Nee

Type: Slides

Naam: Slides Werkcolleges

Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding

Optioneel: nee

Beschikbaar op Ufora : Ja

Online beschikbaar : Nee

Beschikbaar in de bibliotheek : Nee

Beschikbaar via studentenvereniging : Nee

Referenties

Referenties

Carr, A. (2012). Family Therapy. Concepts, Process and Practice, Third Edition. WileyBlackwell

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Interactieve ondersteuning via Ufora + op afspraak indien nodig

Evaluatiemomenten

periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Participatie

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is niet mogelijk

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Toelichtingen bij de evaluatievormen

- Periodegebonden evaluatie: schriftelijk openboek examen met open vragen.

- Niet periode gebonden evaluatie: twee onderdelen: leerpaden en werkcolleges; voor deze onderdelen van de evaluatie is geen tweede kans mogelijk in de tweede

examenperiode.

Leerpaden: scores van participatie via indienen tests en opdrachten binnen de deadline – geen tweede zitting mogelijk.

Wie gewettigd afwezig is kan in uitzonderlijke gevallen in overleg met de lesgever en na expliciet akkoord van de lesgever de opdrachten indienen voor de start van de examenperiode.

Werkcolleges: scores van individuele participatie aan de werkcolleges – geen tweede zitting mogelijk.

Bij gewettigde afwezigheid wordt geen alternatief voorzien. Bij gewettigde afwezigheid voor meerdere van de werkcolleges, bij ongewettigde afwezigheid en/of bij gebrek aan actieve participatie behoudt de lesgever de eindverantwoordelijkheid om dit te verrekenen in de score voor de niet-periodegebonden evaluatie.

Regels: 1x onwettig afwezig: -1 punt; 2x onwettig afwezig: niet meer mogelijk om te slagen; als het gaat om wettige afwezigheden dan kan de student maximum 3x wettig afwezig zijn, de andere 3x moet het werkcollege live worden gevolgd, omdat de student anders niet gescoord kan worden voor participatie. De student die geen 3x live aanwezig is kan niet meer slagen voor het vak.

Wie niet geslaagd is voor het onderdeel leerpaden wordt niet toegelaten tot het examen (eerste en tweede zitting). Wie niet geslaagd is voor het onderdeel werkcolleges (participatie) wordt niet toegelaten tot het examen (eerste en tweede zitting).

Feedback omtrent schriftelijk examen op de door de faculteit vastgelegde feedbackdag.

"Omwille van de GDPR wetgeving ivm patiëntengegevens en omwille van het belang van zelfstandig klinisch redeneren is het niet toegelaten om generatieve artificiële intelligentie (GAI) te gebruiken voor de bewerking/creatie van opdrachten gerelateerd aan dit vak."

Eindscoreberekening

De periodegebonden evaluatie telt mee voor 60 % en niet-periodegebonden evaluatie voor 40 %.

Deelresultaten waarop de student minstens de helft van de punten verworven heeft, kunnen overgedragen worden naar een volgende examenperiode binnen hetzelfde academiejaar. Deelresultaten worden nooit afgerond.

Wanneer men niet deelneemt aan de evaluatie van één of meer onderdelen kan men niet meer slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel en wordt het eindcijfer teruggebracht tot het hoogste niet-delibereerbare cijfer (7/20) indien het eindcijfer hoger ligt.

Het eindcijfer is het gewogen gemiddelde van de verschillende onderdelen.

Studenten kunnen voor dit opleidingsonderdeel enkel slagen wanneer ze voor alle onderdelen minimum 10/20 behalen.

Wanneer studenten voor minstens één van de onderdelen minder dan 10/20 behalen dan gelden onderstaande regels:

- Indien men voor minstens één onderdeel van de evaluatie een 8/20 of 9/20 behaalt, kan men niet slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel. Als de eindscore toch een cijfer van 10 of meer op 20 zou zijn, wordt dit teruggebracht tot het hoogste niet-geslaagd cijfer, nl. 9/20.
- Indien men voor minstens één onderdeel van de evaluatie minder dan 8/20 behaalt, kan men niet slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel. Als de eindscore toch een cijfer van 8 of meer op 20 zou zijn, wordt dit teruggebracht tot het hoogste niet-delibereerbare cijfer, nl. 7/20.